ASOS JOURNAL

The Journal of Academic Social Science

Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi, Yıl: 8, Sayı: 101, Şubat 2020, s. 481-492

ISSN: 2148-2489 Doi Number: <http://dx.doi.org/10.29228/ASOS.40089>

Yayın Geliş Tarihi / Article Arrival Date
9.12.2019

Yayımlanma Tarihi / The Publication Date
29.02.2020

Dr. Savaş NALINCI

Amasya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu
snalinci@hotmail.com

Öğr. Gör. Mehmet YAPICI

Amasya Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Bölümü
myapici69@gmail.com

MESLEK YÜKSEKOKULU ÖĞRENCİLERİNİN ENFLASYON VE İŞSİZLİĞE İLİŞKİN METAFORLARI

Öz

Enflasyon ve işsizlik bütün ülkeler için en önemli iki ekonomik sorundur. Bütün insanlar, yaşamları boyunca bu sorunla yüzleşmek zorunda kalabilirler. Bazen etkileri çok yıkıcı olabilen bu iki sorun; bir yandan da belli bir düzeyin altında kaldığı sürece ekonomiye dinamizm katar. Nitel bir çalışma olan bu araştırmada; nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik desen kullanılmıştır. Öğrencilerin enflasyon ve işsizliğe ilişkin düşüncelerinin metaforlar aracılığıyla belirlendiği bu çalışmada; öğrenciler tarafından enflasyona ilişkin 43, işsizliğe ilişkin 44 geçerli metafor üretilmiştir. Öğrencilerin enflasyona ilişkin olarak ürettikleri metaforlar; ekonomi, canlı, nesne, doğa olayı ve duygu kategorileri altında toplanmaktadır. İşsizliğe ilişkin üretilen metaforlar; ekonomi, nesne, doğa olayı ve duygu kategorileri altında toplanmaktadır. Öğrencilerin enflasyon ve işsizliğe ilişkin geliştirdiği metaforlar; sorunun ekonomik olmaktan çok; sosyo-politik ve psikolojik bir sorun olduğunu göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Enflasyon, İşsizlik, Metafor, Öğrenci

VOCATIONAL HIGH SCHOOL STUDENTS' METAPHORS REGARDING INFLATION AND UNEMPLOYMENT

Abstract

For all countries the two most prominent economical issues are inflation and unemployment. All people, through their lives may have to face with these issues. Although these two issues may sometimes have very destructive effects, it adjoins dynamism to economy if it stays under a specific level. In this qualitative research study, phenomenological design, one of the qualitative research designs, has been used. In this study where students' thoughts were determined on inflation and unemployment through metaphors, 43 metaphors related to inflation and 44 valid metaphors related to unemployment were created by the students. The metaphors which students created regarding inflation can be grouped under economy, living being, object, natural phenomenon and sentiment categories. The created metaphors regarding unemployment can be grouped under economy, object, natural phenomenon and sentiment categories. The metaphors which the students developed with reference to inflation and unemployment indicate that it is a socio-political and a psychological issue rather than being an economical one.

Keywords: Inflation, Unemployment, Metaphor, Student.

1. GİRİŞ

Ekonomik sistemlerin ortalama insanı ilgilendiren en önemli iki olgusu enflasyon ve işsizliktir. Bir homoekonomikus (iktisadi birey) olan insan, tercihlerinde her zaman kendi faydasını ön plana çıkartır. Homoekonomikus'un ihtiyaçlarını karşılayabilmesi için ekonomik anlamda satın alma gücüne sahip olması gerekir. Günümüzde satın alma gücünü azaltan unsurlardan enflasyon ve işsizlik faktörleri bu anlamda önem kazanmaktadır.

Enflasyon, bir ekonomik sistemde fiyatlar genel düzeyinin sürekli artmasıdır. Kuşkusuz, fiyatlardaki artış, sadece birkaç malda değil, ekonomideki tüm mallarda ya da en azından ekonomideki malların büyük bir çoğunluğu için söz konusu olmalıdır (Dinler, 2007: 452). Enflasyon fiyat artışının hızını ifade eder. Fiyatların yüksek düzeyde olması başka bir şeydir. Enflasyon mutlak rakamlar olarak değil, oran olarak hesaplanmaktadır (Çelik, 2008: 120). Fiyatlar, pazarın temel dinamiklerine göre talep ve arz arasındaki ilişkiye bağlı olarak oluşmaktadır. Fiyat artışlarının gelir, kazanç ve verimlilik artışından daha yüksek olması sonucunda da satın alma gücünde kayıplar meydana gelmektedir. Satın alma gücündeki ve paranın değerindeki bu kayıplarda enflasyon olarak tanımlanmaktadır. Bir ekonomide fiyatlar genel seviyesi ve maliyetlerde artış olduğu zaman enflasyon meydana gelir. Fiyatlar genel seviyesindeki artışın süreklilik göstermesi halinde enflasyondan söz edilirken artışın süreklilik göstermeyip bir defalık olması ise enflasyon değil fiyat atışı olarak ifade edilecektir. Enflasyon dönemlerinde tüm fiyat ve maliyetlerin aynı oranda arttığı söylenemez. Maliyet ve fiyatlar çok nadir olarak birlikte değişir (Parasız, 1997: 187).

Enflasyon ortamında mal ve hizmetlerin genel fiyat düzeyi yükselirken, paranın satın alma gücünde azalma olmaktadır. Bu nedenle enflasyon, paranın satın alma gücünün düşmesi olarak da ifade edilmektedir (Örten ve Karapınar, 2003: 2). Enflasyonun süreklilik arz etmesi

gerekmektedir. Ancak yaşam standardını uzun süre düşürürse, potansiyel milli gelir düzeyini ya da büyüme oranını düşürücü etki yapar (Parasız, 1998: 203). Enflasyon en genel şekliyle ikiye ayrılır; talep ve maliyet enflasyonu.

Talep ve arz arasındaki ilişkiye göre talebin arzdan fazla olduğu durum talep enflasyonu olarak tanımlanır. Talebin arzdan fazla olması durumunda talep ve arz arasındaki açık, fiyatlardaki artış ile kapatılır. Bu durumda denge daha yüksek bir fiyat seviyesinde oluşacaktır. İşte bu durumun devamlılık göstermesi halinde enflasyonun varlığından söz edilecektir (Kaygusuz ve Dokur, 2004: 1). Diğer taraftan toplam talep fazlalığı olmaksızın maliyetlerdeki artışın neden olduğu genel fiyat düzeyindeki artışa ise maliyet enflasyonu denir. Girdi fiyatlarında meydana gelen artış girdilerin verimliliğindeki artıştan daha fazla ise bu durum maliyetleri arttırmaktadır. Maliyetlerdeki artış da mamul maliyetlerine yansıtılmaktadır (Özçörekçi, 1986: 22).

Ekonomik sistemlerin ortalama insan açısından en önemli ikinci unsuru ise işsizliktir. Dinler (2007)'e göre; cari üretim düzeyinde çalışmak istediği halde iş bulamayan yetişkinlere işsiz denir. Bu şekilde ekonomide, iş arayan kişilerin olması halinde söz konusu olan işsizliğe ise açık işsizlik denir. Buna keza marjinalverimliliği sıfır olan, bir başka deyişle, çalışır göründüğü halde toplam üretime hiçbir katkısı olmayan işgücüne, gizli işsiz, yetişkin kişilerin cari ücret düzeyinde çalışma olanaklarına sahip olmalarına karşın, çeşitli nedenlerle çalışmak istemeyip, işsiz duruma düşmeleri sonucunda söz konusu olan işsizliğe, iradi işsizlik, yetişkin kişilerin bir kısmının, cari ücret düzeyinde ve mevcut çalışma koşullarında çalışmaya razı olmalarına karşın, iş bulamamaları halinde söz konusu olan işsizliğe, gayri iradi işsizlik, işgücüne yeni katılan gençler ile çeşitli nedenlerle mevcut işlerini terk etmiş olup yeni bir iş arayanlara, arızı (geçici) yani friksiyonel işsiz, ekonominin talep ve üretim teknolojilerinden dolayı üretim yapısında ortaya çıkan değişikliklere intibak sürecinin neden olduğu işsizliğe ise yapısal işsizlik denir.

İşsizlik, işgücünden üretim amacıyla yararlanılmasından bu yana süregelen ve son yüzyıl boyunca alınan tüm ekonomik ve sosyal politika önlemlerine rağmen gittikçe etkisini artıran, ekonomik sistemi olumsuz yönde etkileyen bireysel ve toplumsal bir gerçektir (Kumaş, 2001: 10). İşsizlik, çalışmak isteyip de iş bulamadığı için çalışamayan çalışma çağındaki nüfusun, nedeni kendileri olan bir beceriksizlik olmayıp, ekonomi yönetiminde söz sahibi olanların bir beceriksizliği olan toplumsal merkezli bir olgudur. İnsan gücünün her ne şekilde olursa olsun zaman itibarıyla israfı işsizlik olarak ifade edilebilir (Gök, 2004: 34).

İşsizlik, emek faktörünün fiili olarak üretime katılmaması olup, en yaygın tanımıyla da çalışma arzusunda ve gücünde olan ve cari ücretten çalışmaya razı olmasına rağmen iş bulamayan işgücünün varlığıdır (Yıldırım ve Karaman, 2001: 308). Diğer bir tanımlama ise işgücünün, istemsiz ortaya çıkan ve birkaç gün, hafta ya da aylar boyunca çeşitli nedenlerle işsiz kalması durumudur. İşsizliğin bir anlamı da, bir kısım işgücünün gönülsüz olarak yaşamak zorunda kaldığı bir işsizlik süreci olmasıdır (Gupta, 1990: 298).

Bir ekonomide üretim ve milli gelir devamlı bir yükselme göstermeyerek zaman içinde dalgalanır. Bu dalgalanmanın sonucu olan duraklama ve bunalım döneminde doğan işsizliğe konjonktürel işsizlik, belli mevsimlerde ortaya çıkan doğal koşullar ya da sosyal olaylar nedeniyle üretimin azalmasına, ekonomik faaliyetin düşmesine paralel olarak ortaya çıkan işsizliğe ise mevsimlik işsizlik ve teknolojinin ilerlemesine paralel olarak iş gücünün yerini makine alabilir ve daha verimli yöntemlere geçilebilir. Bu gelişme sonucu doğan işsizliğe de teknolojik işsizlik denir (Unay, 1996: 210). Bir ülkede çalışabilecek durumda olan ve çalışmak isteyen

kişilerin bir kısmının işinin olmamasına işsizlik, bu durumda olan kişilere de işsiz denir. Bu tanımlamada dikkati çeken nokta işsizliğin, çalışabilecek durumda olan kişilerden bir bölümünün çalışmamayı tercih etmelerinden ve dolayısıyla da iradi işsiz olmalarından kaynaklanan bir durum olmamasıdır. Tam tersine işsizlik, çalışabilecek durumda olan kişilerden bir bölümünün çalışmak istedikleri halde iş bulamamalarından ve dolayısıyla da gayri iradi işsiz olmalarından kaynaklanmaktadır (Ünsal, 1999: 51).

2. YÖNTEM

Meslek yüksekokulu öğrencilerinin enflasyon ve işsizliğe ilişkin sahip oldukları algıları, metaforlar aracılığıyla belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada; nitel araştırma desenlerinden fenomenolojik(olgubilim) desen kullanılmıştır. Olgubilim deseni, farkında olduğumuz ama derinlemesine ve ayrıntılı bir anlayışa sahip olmadığımız durumlarına odaklanmaktadır. Olgubilim, bize tümüyle yabancı olmayan aynı zamanda da tam anlamını kavrayamadığımız olguları araştırmayı amaçlayan çalışmalar için uygun bir araştırma zemini oluşturur (Yıldırım ve Şimşek, 2006).

Araştırmanın çalışma grubunu, 2019-2020 öğretim yılında Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulunda okuyan 91 öğrenci oluşturmaktadır. Uygulama 10 Ekim-15 Ekim 2019 tarihlerinde Amasya Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu dersliklerinde yapılmıştır. Öğrencilere araştırmanın amacı anlatılarak, katılımın zorunlu olmadığı ve kimlik bilgilerinin özellikle yazılmaması gerektiği söylenerek uygulamaya geçilmiştir. Çalışma grubunun dağılımı aşağıdaki Tablo'da yer almaktadır:

Bölüm	Öğrenci Sayısı
Büro Yönetimi ve Yönetici Asistanlığı	35
Dış Ticaret	16
Halkla İlişkiler ve Tanıtım	20
Muhasebe ve Vergi Uygulamaları	20

Verilerin toplanması amacıyla, araştırmada, öğrencilerin enflasyon ve işsizliği hangi metaforlar ile nitelediklerini belirlemek amacıyla, onlara “Enflasyon.....gibidir, çünkü.....” ve “İşsizlik.....gibidir, çünkü.....” şeklinde görüşlerini belirtmeleri istenen anketler verilip 30 dakikalık süre içinde doldurmaları sağlanmıştır.

Çalışmada verilerin analizi için “içerik analizi” tekniği kullanılmıştır. İçerik analizinde temel amaç, toplanan verileri açıklayabilecek kavramlara ve ilişkilere ulaşmaktır. İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirlik kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Bu bağlamda çalışmada veri analizi için şu yol izlenmiştir:

1.Adlandırma aşaması: Bu aşamada öğrencilerin yazdığı metaforlar tek tek adlandırılarak listelenmiştir.

2.Kategori oluşturma aşaması: Öğrencilerin ürettiği metaforlar kavramsal kategoriler altındagruplandırılmıştır. Kategorilerin oluşturulması aşamasında, metaforlar ve gerekçelerin birlikte değerlendirilerek kategoriler belirlenmiştir.

3.Geçerlik ve güvenilirlik aşaması: Çalışmada, araştırma bütün süreçleri ile adım adım anlatılarak geçerliliği sağlanmıştır. Sınıflandırmaların güvenilirliğini artırmak için çalışma, önce araştırmacılar tarafından ayrı ayrı sınıflandırılmış ve karşılaştırılarak son şekli verilmiştir. Çalışmanın güvenilirlik hesaplaması Miles&Huberman (1994), "uyuşum yüzdesi formülü" $[P = (Na / Na + Nd) \times 100]$ kullanılarak saptanmıştır.

Güvenirlik hesaplamasındaki uyuşum yüzdesi %70 olduğunda güvenilirlik yüzdesine ulaşılmış kabul edilir (Yıldırım ve Şimşek, 2006). Çalışmanın uyuşum yüzdesi %94 olarak bulunmuştur.

4.Frekans ve Yorumlama Aşaması: Bu aşamada, metaforlarınfrekansları çıkarılarak kavramsal kategoriler altında yorumlanmıştır.

3. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde öğrencilerin enflasyon ve işsizliğe ilişkin geliştirdikleri metaforlar kategorik olarak yer almaktadır. Öğrenciler tarafından enflasyona ilişkin 43, işsizliğe ilişkin 44 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlar; kategoriler altında toplanarak yorumlanmıştır.

3.1. Enflasyona İlişkin Kategoriler

Tablo 1. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Enflasyona İlişkin Ekonomi Metaforları

Kategori	N	Metafor	f	Gereke
EKONOMİ	1	Döviz	4	2 Ne yapacağı belli olmaz
			1	1 Bir düşer bir çıkar
			1	1 Ne zaman düştüğü ne zaman yükseldiği belli olmaz
	2	Canavar	3	1 Kan emer
			1	1 Zarar verir
			1	1 Fiyatları yükseltir
	3	Savaş	3	2 Önüne gelen her şeyi yıkar
			1	1 Zenginler çıkarır, fakirler yara alır
	4	Fakirlik	2	1 Gelir dağılımını bozar
			1	1 Sürekli acı verir
	5	Anestezi	1	Artıkça uyutur, azaldıkça ayıltır
	6	Grafik	1	İnişleri ve çıkışları vardır
	7	Hırsızlık	1	İnsana zarar verir ve her zaman korku içinde bırakır
	8	Kanser	1	Büyüdükçe sağlıklı hücreleri de öldürür
	9	Kasisli yol	1	Nerde ne zaman çıkacağı belli olmaz
	10	Makyaj	1	Abarttıkça zarar verir
	11	Trafik	1	Hayatımızı felç eder
	12	Vampir	1	Kan emer

Ekonomi kategorisinde; enflasyona ilişkin 12 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olanlar; döviz (4), canavar (3), savaş (3) ve fakirlik (2) metaforlarıdır. Döviz metaforunu seçenlerin gerekçelerine bakıldığında; dövizle ilişkin kuralsızlık ve ekonomik gerekçelere dayanmayan manipülatif oynamalardan şikayet edildiği ileri sürülebilir. Ülkemizde, gündelik siyasi gelişmelerin döviz kurunda yarattığı oynamalar da tüketicilerin bu tür algılamalarını etkilemektedir. Kıran (2007)'a göre de; kısa vadeli sermaye hareketleri, uzun vadeli sermaye hareketlerine göre reel döviz kurundaki dalgalanmalarda daha çok etki yaratmaktadır.

Canavar, savaş ve fakirlik metaforlarının gerekçelerine bakıldığında; enflasyonun ekonomik yaşamda korkunç etkiler bıraktığı görülmektedir. Yaşam kalitesinin düşmesi, satın alma gücünün zayıflaması, gelir dağılımında adaletsizliğin yükselerek, zenginin daha zengin, fakirin daha da fakirleşmesi sonucu toplumsal ruh sağlığının bozulması riskinin arttığı değerlendirilmektedir.

Tablo 2. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Enflasyona İlişkin Canlı Metaforları

Kategori	N	Metafor	f	Gerekçe
CANLI	1	Yılan	3	2 Ne zaman sokacağı belli olmaz
				1 Korkutur
	2	Bukalemun	1	Sürekli değişkenlik gösterir
	3	Deve	1	İnişleri ve çıkışları ile bir bütündür
	4	İnsan	1	Güven vermez
	5	Kuş	1	Kanadını kırarsan uçamaz

Canlı kategorisinde; enflasyona ilişkin 5 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olan; yılan (3) metaforudur. Yılan metaforuna ilişkin gerekçelere bakıldığında; enflasyondaki dalgalanmaların insanları tedirgin ettiği, kendilerini güvende hissetmedikleri izlenimi uyandırdığı söylenebilir.

Enflasyon, ekonomik sistemin işleyişinde bir bozulma ve istikrarsızlıktır. Enflasyonun ciddi bir sorun olması şiddetine bağlıdır. Örneğin yüzde 2-3'lük bir fiyat artışında, ekonomik yaşamda ülke için bir sorun olmaz; hatta tersine ülke ekonomisi için yararlı bile olur (Aren, 2000). Ancak enflasyondaki düzensiz dalgalanmalar ya da istikrarlı yükselişler tüketiciler üzerinde güvensizlik ve korku yaratabilmektedir.

Tablo 3. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Enflasyona İlişkin Nesne Metaforları

Kategori	N	Metafor	f	Gerekçe
NESNE	1	Saat	3	1 Sürekli işler
				1 Nerede duracağı belli olmaz
				1 Yavaş yavaş paranın değerini düşürür
	2	Balon	2	1 Şişer şişer, uçar ve geriye gelmez
				1 Fazla şişerse patlar
	3	Diş macunu	2	1 Bir kere açıp kullandığımız zaman sürekli kullanırız

			1	Bir çıktımı geri dönüşü yoktur
4	Acı biber	1		Yedikçe ağzımız yanar
5	Bomba	1		Büyük zarar verir
6	Demir	1		Serttir ama şekil verilebilir
7	Dönme dolap	1		Yukarı çıktıkça ölüm tehliken artar
8	Gondol	1		Bir anlık alçalır sonra tüm hızıyla yükselişe geçer
9	Kamçı	1		Vurunca acıtır
10	Kaşar	1		Güneş gördükçe erir
11	Lolipop	1		Şekeri tatlı gelir, sakızı dişe yapışır
12	Oksijen	1		Yeri gelir yarar sağlar, yeri gelir zarar verir

Nesne kategorisinde; enflasyona ilişkin 12 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olanlar; saat (3), balon (2) ve diş macunu (2) metaforlarıdır. Saat, balon ve diş macunu metaforlarına ilişkin gerekçelere bakıldığında; enflasyonun geri döndürülemez bir şekilde sürekli işleyen ve belirsizlik yaratan bir olgu olduğu izlenimi uyanmaktadır. Belirsizliğin kaotik bir süreçle devam ederek, bir patlama ile zirveye ulaşacağı görülmektedir. Toplumun enflasyon artış ve sürekliliğini ekonomide yapısal bozulma sonucu oluşacak ve uzun süreli etkileri hissedilecek bir ekonomik kriz beklentisi ile yorumladığı ileri sürülebilir.

Tablo 4. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Enflasyona İlişkin Doğa Olayı Metaforları

Kategori	N	Metafor	f	Gereke
DOĞA OLAYI	1	Yağmur	2	1 Herkesi sırlıslam yapar
				1 Alt yapı olmazsa sele dönüşür
	2	Alev	1	Yakar
	3	Ateş	1	Yükselince cebimizi yakar
	4	Bataklık	1	Gerekli önlemler alınmazsa daha derine batırır
	5	Çığ	1	Toplumu yutar
	6	Deprem	1	Kurulmuş olan düzeni bozar
	7	Donmak	1	Üşürsün ve hissetmezsin
	8	Fırtına	1	Ne zaman çıkacağı dineceği belli olmaz
	9	Göçük	1	Temel sağlam olmadığında altında kalırız
	10	Güneş	1	Hem aydınlatır, hem yakar
	11	Hortum	1	Her geçen an bizi içine çeker
	12	Yanardağ	1	Bir anda yok edebilir

Doğa olayı kategorisinde; enflasyona ilişkin 12 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olan; yağmur (2) metaforudur. Yağmur metaforuna ilişkin gerekçelere bakıldığında; enflasyonun bütün toplumsal katmanlarda olumsuz etkiler yarattığı ve bunun nedenin ekonomik sistemdeki yetersiz politikaların bir sonucu olduğu izlenimi uyanmak-

tadır.

Tablo 5. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Enflasyona İlişkin Duygu Metaforları

Kategori	N	Metafor	f	Gerekçe
DUYGU	1	Kötülük	1	Ne açıdan zarar vereceği bilinmez
			1	Ülkeyi etkiler ve ülkeyi bunalıma sokar
			1	Toplumu yanlışla sürükler
	2	İhanet	1	Aldatır

Duygu kategorisinde; enflasyona ilişkin 2 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olan; kötülük (3) metaforudur. Kötülük metaforuna ilişkin gerekçelere bakıldığında; enflasyonun toplumsal yozlaşma, öngörülemez sosyo-kültürel ve sosyo-ekonomik sorunlar yarattığı, bu durumun bütün toplumsal katmanlarda keleş etkisi yaratarak yayıldığı söylenebilir.

İşsizliğe İlişkin Kategoriler

Tablo 6. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşsizliğe İlişkin Ekonomi Metaforları

Kategori	N	Metafor	f	Gerekçe
EKONOMİ	1	Boşluk	1	İçine düştüğünde yok olursun
			1	Ne zaman biteceği belli olmaz
			1	Elinden bir şey gelmez
	2	Virüs	1	Gün geçtikçe yayılır
			1	Bütün vücudu etkiler
	3	Yoksulluk	1	Saygınlığın azalır, toplumdan dışlanırsın
			1	Çaresizlik yaratır
	4	Bomba	1	Patlarsa toplumsal kargaşa ve terör yaratır
	5	Canavar	1	Herkesin korkulu rüyası
	6	Dipsiz kuyu	1	Çabalamadıkça içine çeker, yutar
	7	Fakirlik	1	Zor durumda bırakır
	8	Hayalet	1	Değerini yitirir, görünmez olursun
	9	Kanser	1	Yavaş yavaş öldürür
	10	Para	1	İhtiyacın olduğunda bulamazsın
	11	Spor	1	Fazlası zarar verir
	12	Tohum	1	Yavaş yavaş büyür, farketmezsin

Ekonomi kategorisinde; işsizliğe ilişkin 12 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olanlar; boşluk (3), virüs (2) ve yoksulluk (2) metaforlarıdır. Boşluk, virüs ve yoksulluk metaforlarına ilişkin gerekçelere bakıldığında; işsizliğin bireysel ve toplum-

sal ruh sağlığı üzerinde son derece yıkıcı etkileri olduğu ve bu durum karşısında insanların kendilerini çaresiz ve değersiz hissettiği söylenebilir.

Tablo 7. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşsizliğe İlişkin Nesne Metaforları

Kategori	N	Metafor	f	Gerekçe
NESNE	1	Ayva	1	Acı verir
	2	Balon	1	Devamlı şişer
	3	Bıçak	1	Ya yara verir ya da öldürür
	4	Boş defter	1	Doldurmak bilgi ve akıl gerektirir
	5	Çakmak	1	İnsanı yakar
	6	Çöp	1	Önlem alınmazsa kötü kokular yayar
	7	Dinamit	1	Patlarsa senide yakar
	8	Ekmek	1	Olmazsa karnın doymaz
	9	Kibrit	1	Düştüğü yeri yakar
	10	Kurusıkı	1	Zarar verir ama öldürmez
	11	Kül	1	Konu komşuya ve düşmana muhtaç eder
	12	Meyveli sakız	1	Bir süre sonra tadı kaçır
	13	Patlamış mısır	1	Her yerde üniversite var ve mezun sayısı artıyor
	14	Su	1	Yolunu bulup akar
	15	Telefon	1	Çok şarjda durunca patlar
	16	Yemek	1	İhtiyacın karşılanmadığı zaman ölüme kadar götürebilir
	17	Yoğurt	1	Bekledikçe ekşir

Nesne kategorisinde; işsizliğe ilişkin 17 geçerli metafor üretilmiştir. Ayva, balon, bıçak, boş defter, çakmak, çöp, dinamit, ekmek, kibrit, kurusıkı, kül, meyveli sakız, patlamış mısır, su, telefon, yemek ve yoğurt metaforlarına ilişkin gerekçelere bakıldığında; işsizliğin geleceğe yönelik beklentiler açısından son derece umutsuz ve bireyin ruh sağlığını tehdit eden travmatik bir süreç olduğu görülmektedir.

Tablo 8. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşsizliğe İlişkin Doğa Olayı Metaforları

Kategori	N	Metafor	f	Gerekçe
DOĞA OLAYI	1	Çığ	1	Gittikçe büyür
			1	Her geçen gün biraz daha büyür ve durdurulması için hiç bir şey yapamazsın
	2	Çöl	1	Susuz bırakır
	3	Karabulut	1	Geldiğinde herkese zarar verir
	4	Ölüm	1	Her türlü hale sokar

	5	Susuzluk	1	Beden uzun süre susuz kaldığında kalıcı hasar bırakır, sonunda öldürür
	6	Yağmur	1	Herkesi ıslatır

Doğa olayı kategorisinde; işsizliğe ilişkin 6 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olan; çığ (2) metaforudur. Çığ metaforuna ilişkin gerekçelere bakıldığında; işsizlik süreci içine girildiğinde, bireyin önleyici tedbirler almada kendini yetersiz ve güçsüz hissettiği söylenebilir.

Tablo 9. Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin İşsizliğe İlişkin Duygu Metaforları

Kategori	N	Metafor	f	Gerekçe
DUYGU	1	Aldatılmak	1	Ortada bırakır insanı
	2	Hastalık	1	Psikolojiyi bozar
	3	Kötülük	1	İnsanları bunaltır, sıkır, yorar, psikolojimizi bozar
	4	Mutsuz son	1	Kovalarız ama asla yakalayamayız
	5	Sevgi	1	Her geçen gün azalır
	6	Umutsuzluk	1	Her geçen gün daha çok büyür
	7	Yetim çocuk	1	İşin olmadan kimse sana bakmaz
	8	Yetim kalmak	1	Olduğu zaman çaresiz kalırsın
	9	Yıkıntı	1	Hayattın orta yerinde dayanaksız kalmaktır

Duygu kategorisinde; işsizliğe ilişkin 9 geçerli metafor üretilmiştir. Aldatılmak, hastalık, kötülük, mutsuz son, sevgi, umutsuzluk, yetim çocuk, yetim kalmak ve yıkıntı metaforlarına ilişkin gerekçelere bakıldığında; işsizliğininsanın duygu dünyasında son derece karmaşık ve olumsuz etkiler yaratan, toplumsal ilişkilerini zedeleyen bir duygu-durum bozukluğu olduğu ileri sürülebilir.

4. SONUÇ

Modern toplumsal yaşamda, bireyin ilgili olsa da olmasa da, temelde bütün yaşamını özelde ekonomik yaşamını derinden etkileyen iki temel faktör; enflasyon ve işsizliktir. Enflasyon ve işsizlik; bütün ekonomik sistemler için baş edilmesi gereken temel ekonomik sorunlar olmasına rağmen; gelişmekte olan ve az gelişmiş ekonomik sistemler için aynı zamanda toplumsal bir sorun olarak da yıkıcı etkileri olan yapıyı ifade etmektedir. Bu bağlamda; çalışmadan elde edilen bulgulara bir bütün olarak bakıldığında; enflasyon ve işsizliğin ekonomik bir kavramdan ziyade, sosyo-psikolojik ve politik yanı ağır basan toplumsal sorun olduğu ileri sürülebilir.

Öğrencilerin enflasyona ilişkin olarak ürettikleri metaforların (43 metafor); ekonomi, canlı, nesne, doğa olayı ve duygu kategorileri altında toplanması da; enflasyon ekonomik yönü dışında da insan yaşamı üzerinde psikolojik ve sosyolojik yansımaları olduğunu göstermektedir.

Ekonomi kategorisinde; enflasyona ilişkin 12 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olanlar; döviz (4), canavar (3), savaş (3) ve fakirlik (2) metafor-

larıdır. Canlı kategorisinde; enflasyona ilişkin 5 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olan; yılan (3) metaforudur. Nesne kategorisinde; enflasyona ilişkin 12 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olanlar; saat (3), balon (2) ve diş macunu (2) metaforlarıdır. Doğa olayı kategorisinde; enflasyona ilişkin 12 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olan; yağmur (2) metaforudur. Duygu kategorisinde; enflasyona ilişkin 2 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olan; kötülük (3) metaforudur.

Enflasyona ilişkin metaforların kategorilerine bakıldığında; toplam 31 metaforun ekonomik gerekçeler içermeyen metaforlar oldukları görülmektedir. Bu durum bile tek başına; ekonomi okur-yazarlığına sahip olan bireyler tarafından enflasyonun ekonomik bir sorundan çok politika ve toplumsal bir sorun olarak algılandığını, ekonomik sistemin işleyişine ve doğasına uygun olmayan bir bağlamla ilişkili olduğunu düşündürmektedir.

Öğrencilerin işsizliğe ilişkin olarak ürettikleri metaforların (44 metafor); ekonomi, nesne, doğa olayı ve duygu kategorileri altında toplanması da; işsizliğin ekonomik yönü dışında da insan yaşamı üzerinde psikolojik ve sosyolojik yansımalar yoluyla ruh sağlığını tehdit eden bir bağlam içerdiği ileri sürülebilir.

Ekonomi kategorisinde; işsizliğe ilişkin 12 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olanlar; boşluk (3), virüs (2) ve yoksulluk (2) metaforlarıdır. Nesne kategorisinde; işsizliğe ilişkin 17 geçerli metafor üretilmiştir. Doğa olayı kategorisinde; işsizliğe ilişkin 6 geçerli metafor üretilmiştir. Bu metaforlardan en yüksek frekansa sahip olan; çığ (2) metaforudur. Duygu kategorisinde; işsizliğe ilişkin 9 geçerli metafor üretilmiştir.

İşsizliğe ilişkin metaforların kategorilerine bakıldığında; toplam 32 metaforun ekonomik gerekçeler içermeyen metaforlar oldukları görülmektedir. Bu bağlamda, işsizliğin toplumsal dokunun inşasında ve yönlendirilmesinde toplumsal bir baskı aracı gibi kullanıldığı söylenebilir. Bir anlamda ekonomik politika üretenlerin çok ciddi toplumsal sorunlar yaratmadığı sürece işsizlik sorunundan rahatsız olmadıkları ileri sürülebilir.

KAYNAKLAR

- Aren, Sadun, (2000), Para ve Para Politikası, Gerçek Yayınevi, 6. Basım, İstanbul.
- Çelik, Kenan,(2008), Makro İktisada Giriş, Murathan Yayınevi, 1. Baskı, Trabzon.
- Dinler, Zeynel, (2007), İktisada Giriş. Ekin Kitabevi, Gözden Geçirilmiş 13. Baskı, Bursa.
- Gök, Mehmet, (2004), İşgücü Piyasası ve Kobiler, Roma Yayınları No: 12, 1. Baskı, Eylül, Ankara.
- Gupta, Jay Prakash, (1990), Population Growth and The Problem of Unemployment, pg. 298, New Delhi.
- Kaygusuz, S.Y.; Dokur, Ş., (2004), Enflasyon Düzeltmesi ve Uygulamaları, Alfa Basım Yayın Dağıtım, 1. Baskı, İstanbul.
- Kıran, Burcu, (2007),“Türkiye’de reel döviz kuru ile kısa ve uzun vadeli sermaye hareketleri ilişkisi”, Marmara Üniversitesi İ.İ.B.F.Dergisi, 22/1, s. 269-283.

- Kumaş, Handan, (2001),“İşsizliğin Psiko-Sosyal Boyutu ve Çalışma Yaşamına İlişkin Değerler Üzerindeki Etkileri”, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. Cilt: 3, Sayı: 4, Ekim-Kasım-Aralık, s. 10, İzmir.
- Miles, M.B.; Huberman , A.M., (1994), Qualitative Data Analysis, 2nd Ed.,Newbury Park,CA: Sage.
- Örten, R. ; Karapınar, A., (2003), Enflasyon Muhasebesi, Gazi Kitabevi, 1. Baskı, , Ankara.
- Parasız, İlker, (1997), Modern Makro Ekonominin Temelleri, Ezgi Kitabevi, Bursa.
- Parasız, İlker, (1998), Para Politikası Türkiye Uygulaması, Ezgi Kitabevi, 5. Baskı, Bursa.
- Özçörekçi, Mustafa, (1986), Enflasyon Ortamında Yatırım Projelerinin Değerlendirilmesi, DPT Yayınları, Ankara.
- Unay, Cafer, (1996), Makro Ekonomi, Ekin Kitabevi, 6. Baskı, Bursa.
- Ünsal, Erdal M., (1999), Makro İktisat. Kutan Ofset Matbaacılık, Göz.Geç. 2. Baskı, Ekim, Ankara.
- Yıldırım, K.;Karaman, D., (2001), Makro Ekonomi, Eğitim, Sağlık ve Bilimsel Araştırma Çalışmaları Vakfı, 2. Baskı, Yayın No: 145, Eskişehir.
- Yıldırım, A.; Şimşek, H., (2006),Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayınevi, Ankara.